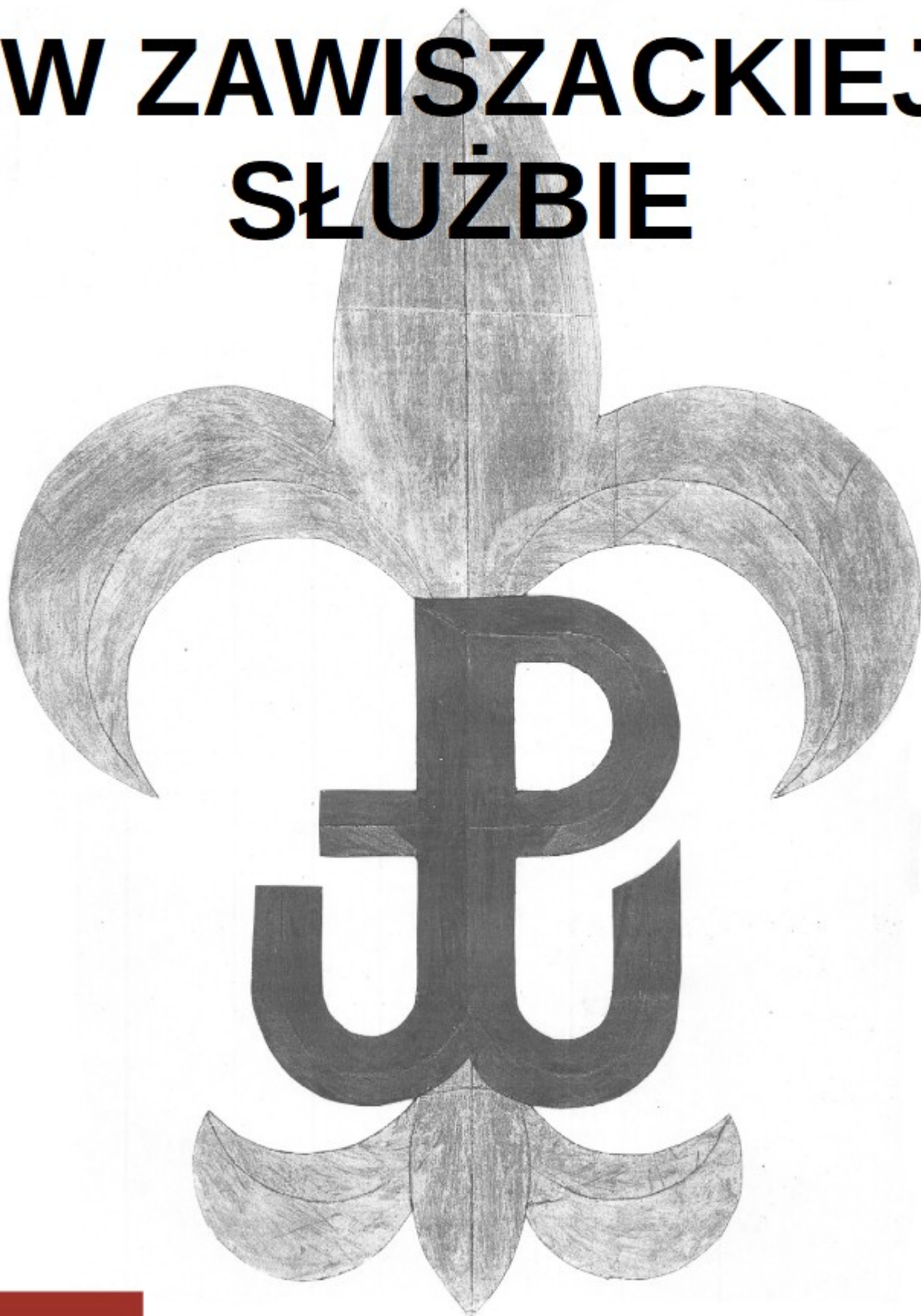

Alicja Pruszkowska

W ZAWISZACKIEJ SŁUŻBIE

Ministerstwo
Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

© Warszawa 2019

„TOPACZ”

Tadeusz Jarosz

ZAWISZAK rodem ze Lwowa

Ni ma jak **Lwów!**

4. Politechnika

LWÓW. Teatr Miejski. — Le Théâtre Municipal.

WOW. Uniwersytet Jana Kazimierza. — L'Université.

Jakoś to miasto z dzieciństwa weszło w moją krew, że każdy zakręt ulicy pamiętam.

Dzieciństwo pełne śmiechu i uśmiechu

RODZICE

Jadwiga
Zduńczyk

Mama,
rodowita
lwowianka

Tadeusz
Jarosz

Ojciec,
urodzony
w Krakowie

*- Panno Jadziu, czy zechce
Pani na mnie poczekać?*

-Tak, Panie Tadeuszu.

KRZYŻ WALECZNYCH OJCA

Przed nimi jeszcze wojna polsko-bolszewicka 1920 r., w czasie której ojciec został odznaczony Krzyżem Walecznych.

MY, DZIECI

Władysław Tadeusz

syn pierworodny, z niesfornym włosem,
sterczącym na czubku głowy

(„Dudek”, „Duduś”)

Teresa Bogna

1937 r.

młodsza ode mnie o dwa lata, spełnione
marzenie rodziców o córce

To ja

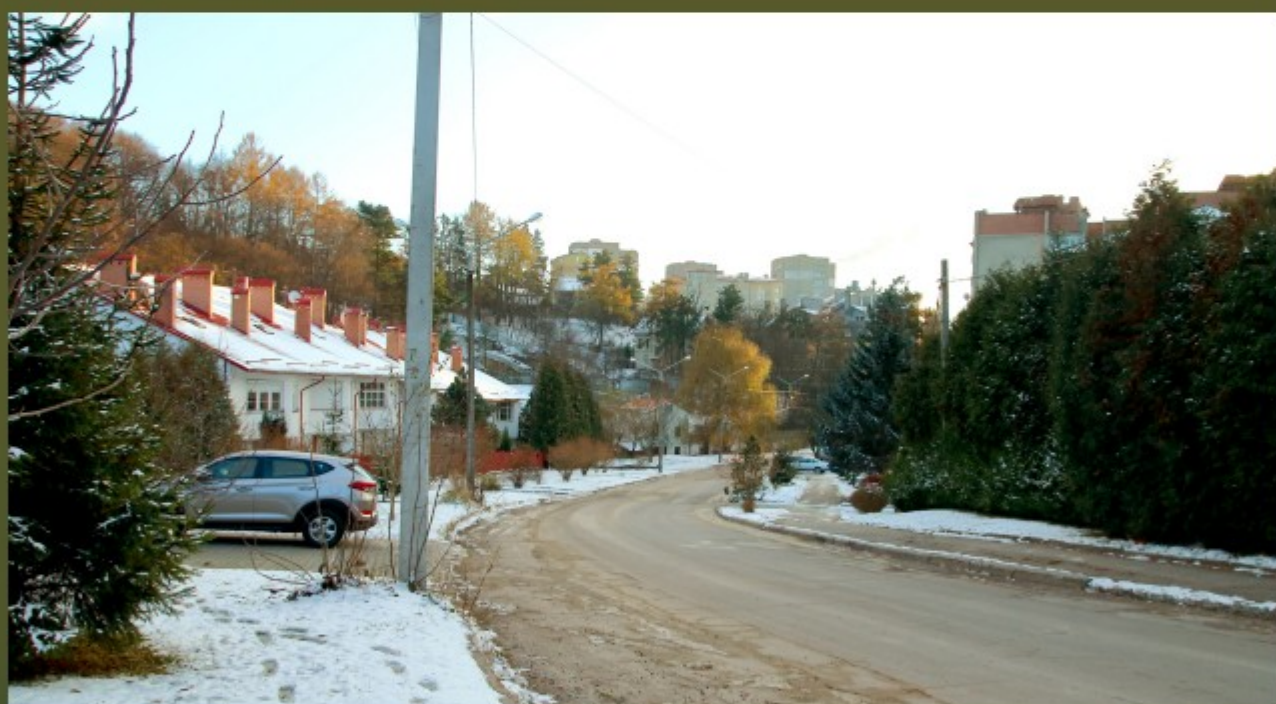
Tadeusz Bolesław,
czyli ja (młodszy od brata o pięć lat)

tuż przed pójściem do szkoły
(sześciolatek)

TU MIESZKALIŚMY

Ul. Św. Zofii

(Tu w sublokatorskim pokoju urodził się „Duduś”)

Ul. Potockiego 71
(urodziłem się ja i Tereska)

Ul. Pszczelna 7
(przemianowana na Rewakowicza)
– Łyczaków, tu zajmowaliśmy cały
parter willi.

Ul. Czereśniowa 19 - mieliśmy do dyspozycji cały piętrowy dom.

Początki edukacji

Szkoła i Zakład Wychowawczy im. Zofii Strzałkowskiej

Miejsce
pracy mamy
(nauczycielka
geografii) i
naszej nauki

Jestem uczniem klasy
trzeciej szkoły powszechnej
(w mundurku zachowym).

34. Najmłodsi obrońcy Lwowa

W 1937 r.
zostałem przyjęty
do Gromady
Zuchów im. Orłąt
Lwowskich, która
powstała przy
Szkole im. Zofii
Strzałkowskiej.

Cmentarz Orląt Lwowskich - często odwiedzany przez nas, zuchów

40. Cmentarz Obrońców Lwowa w 1919 roku

Obraz dzisiejszy

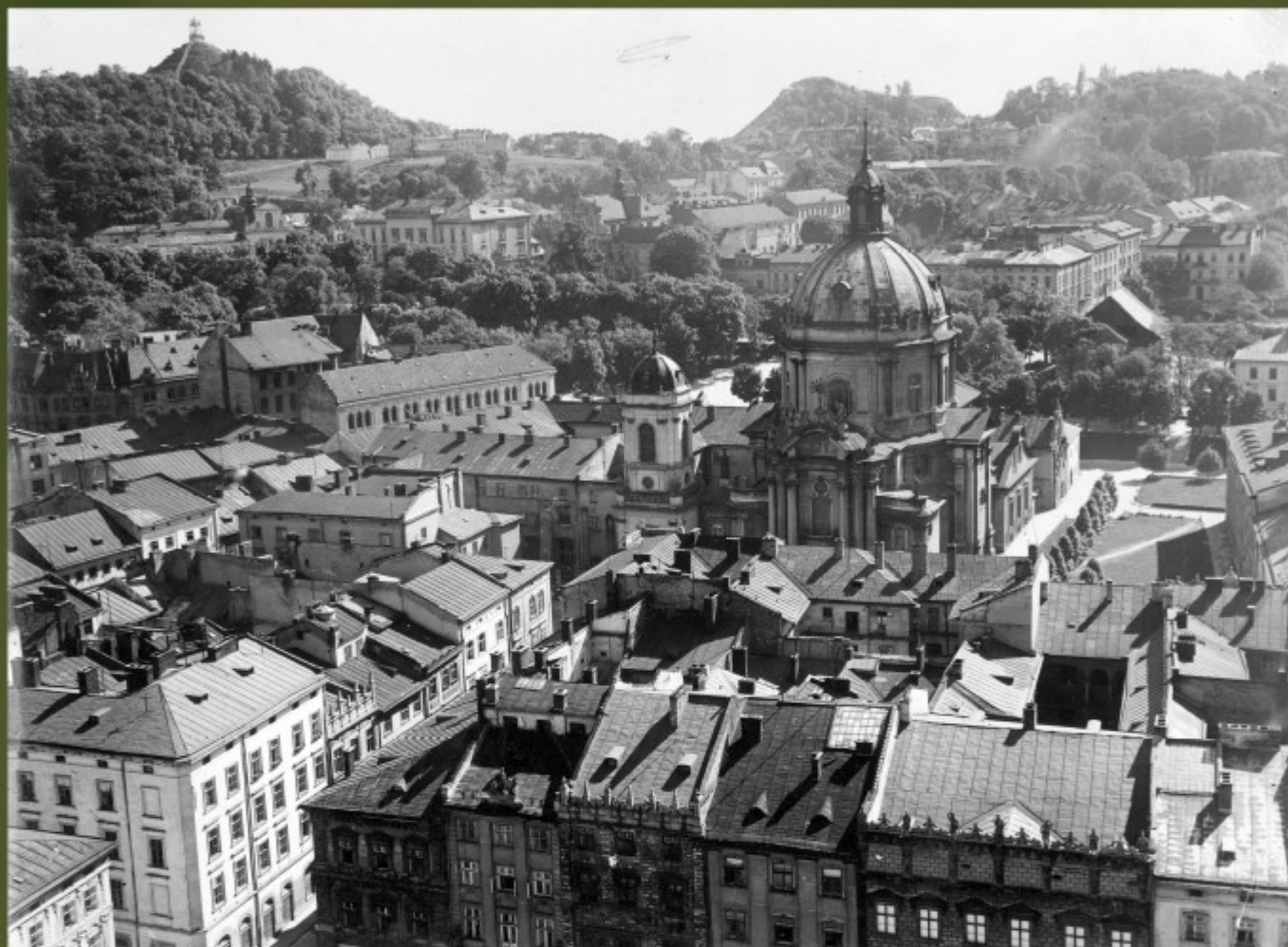
Lotnisko na Skniłowie

Ojciec, inżynier, jeden z budowniczych lotniska na Skniłowie wczesną wiosną 1937 r. awansował na kierownika budowy projektowanego cywilnego lotniska na Gocławiu w Warszawie.

Pożegnanie z rodzinnym miastem

*Pamiętajci ino, żeści Wy Lwówiaki
I na wieki Amynt, żadny Warszawiaki.
Ta i już.*

Tak pożegnali mnie i Tereskę koledzy ze Szkoły im. Zofii Strzałkowskiej przed naszą przeprowadzką do Warszawy.

Wiadoma rzecz –stolica.....

Wielkie wrażenie zrobił na mnie wysoki na szesnaście pięter *Prudential*, ale brakowało mi lwowskich pagórków i widoków. Tu wszystko było płaskie.

Saska Kępa, ul. Obrońców 1

W tym domu
mieszkaliśmy
od sierpnia
1938 r. do
stycznia
1949 r.

Ten narożny
pokój na
pierwszym
piętrze
zajmowałem
razem z
bratem po
przyjeździe
ze Lwowa.

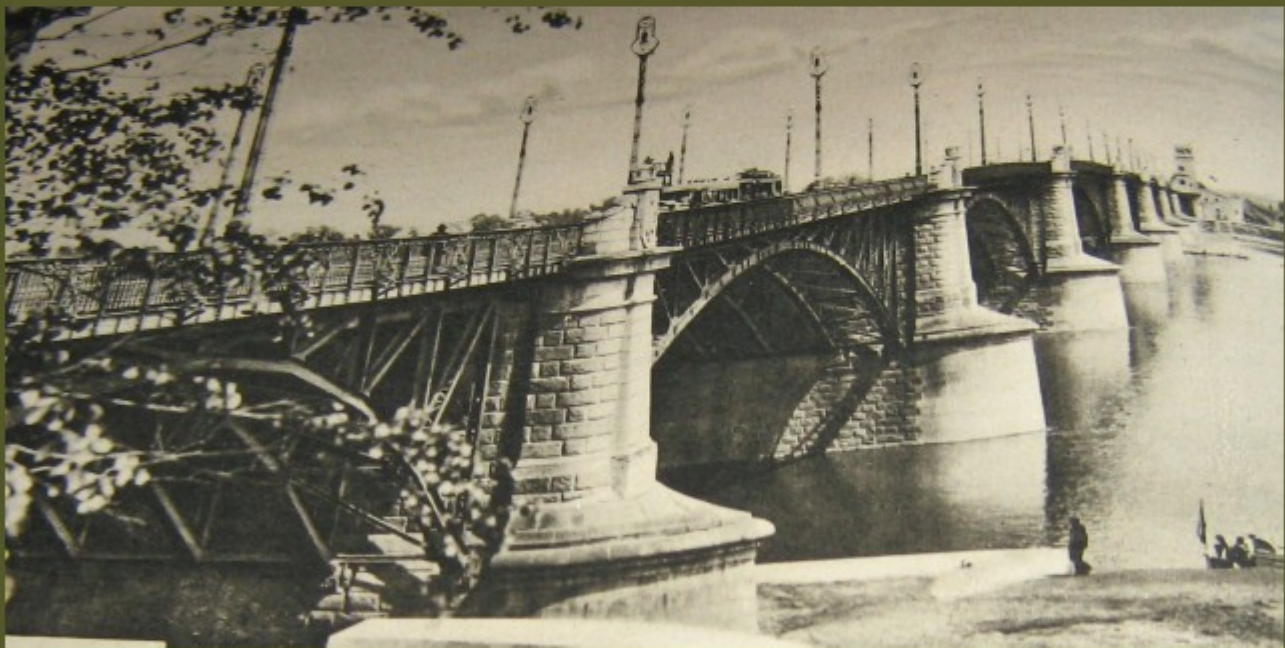
*Dnia pierwszego
września roku
pamiętnego.....*

Bombardowanie mostu Poniatowskiego

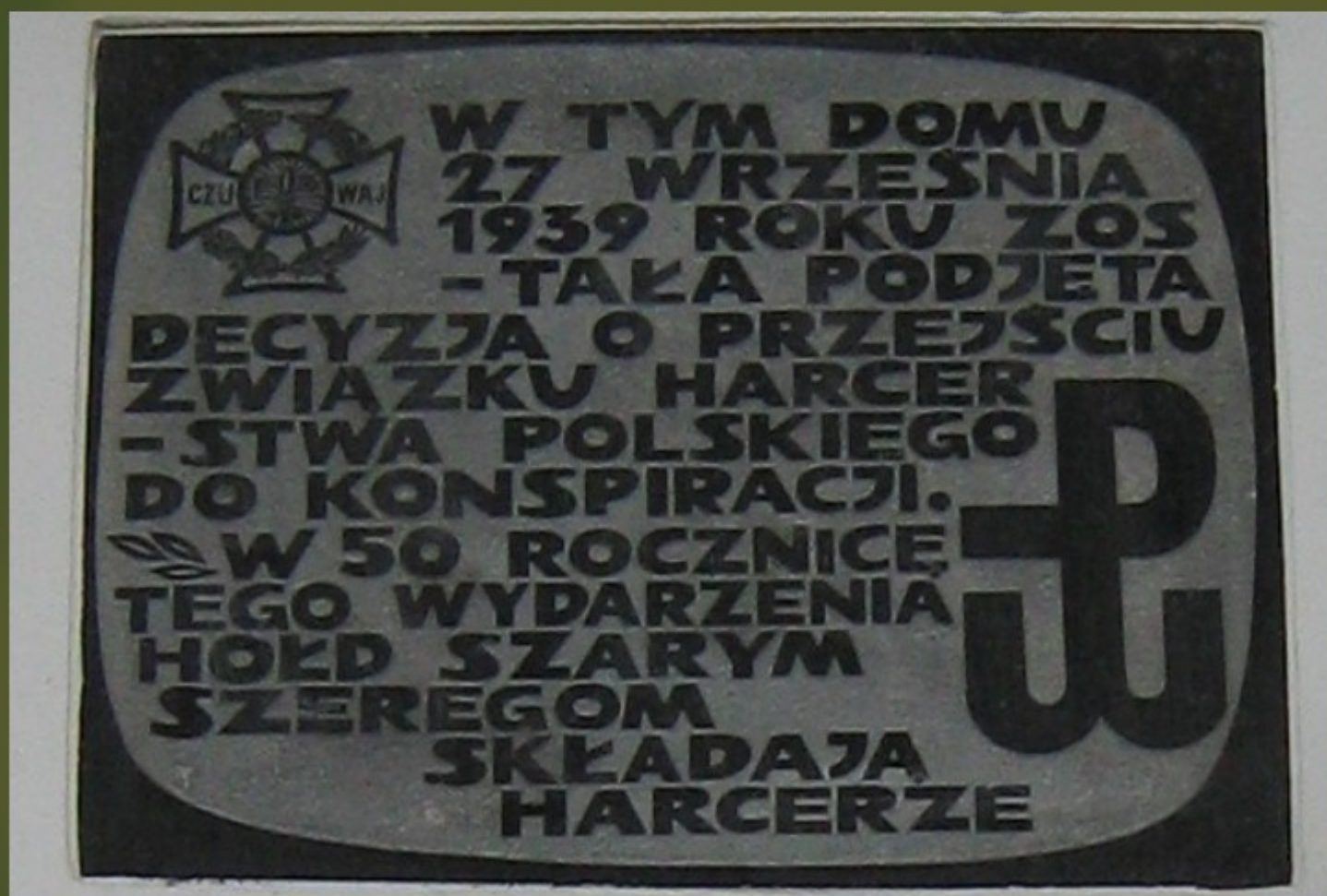
*To wojna!
Szybko do
piwnicy!*

Przed pierwszym po wakacjach dniem w szkole obudził nas nagle ryk silników samolotowych, coś jakby klekotanie, oraz pojedyncze huki.

*I iść będziemy
w Polskę Szarymi
Szeregami.....*

Harcerstwo zeszło do
podziemia.

Herb „Topacz”

Ja będę „Topacz” –
to herb rodowy
mojej babci ze
strony mamy,
Filipiny z domu
Mosiewicz.

Wstąpiłem
do
Szarych
Szeregów
w marcu
1943 r. a
już w
październi-
ku 1943 r.
tworzyłem
własną
drużynę.

Warszawskie dzieci, pójdziemy w bój...

Na Brackiej 5 była nasza kwatera od 25 lipca do 5 sierpnia 1944 r.
– z mp., czyli miejscem postoj
Komendanta, Przemysława Góreckiego
Gozdala.

Mama posłała trzech
mężczyzn do Powstania.

Mama została sama z moją młodszą siostrą, która miała wtedy niecałe trzynaście lat.

- *Tadziuniu, a kiedy znów do nas przyjdiesz?*

- *Po wojnie, do zobaczenia po wojnie, mamusiu.*

Na początku sierpnia 1944
rozpoczęliśmy uruchamianie
Harcerskiej Poczty Polowej.

Chłopcy z
mojej drużyny
roznosili po
mieście
ocenzurowane
na Jasnej listy.

Drogi!

Pomieszałam mam teraz bardzo
mało czasu nie wiem się czy
u Ciebie. Jedyńcy chiał coś ode mnie
to sprzątnij na Szpitalu i zostaw
mi kartkę. Aby mam teraz trochę
kurdy, ~~zabaw~~ budołowa musie-
niei przy linii. Jest to w 3. i dzień
Woronaj byłem na wozu Wroblews-
kiej i Krawcówskiej i spotkałem
tam jednego od Was, przydruczone-
go kam z b.k.m.am. do nas nie przy-
maj się.

Tęci

M.p. - 31.08.44 - 1030

142

Ten list-kartkę przesłałem bratu
przez kolegę, który miał
dostarczyć pocztę w okolicy
Pałacu Staszica.

Rozkaz Naczelnika Szarych Szeregów

— Baczność! Komenda Warszawskiego Okręgu Armii Krajowej. Rozkaz numer 35! W imieniu komendanta Sił Zbrojnych w Kraju... Za okazaną waleczność w czasie walk powstańczych nadaję Krzyż Walecznych po raz pierwszy: spocznij!

dhna Iza	1921	Zw. Harc. Polsk.
dh. Charlamp	1927	Zw. Harc. Polsk.
dh. Topacz	1929	Zw. Harc. Polsk.
dh. Lungin	1928	Zw. Harc. Polsk.
dh. Pączek	1929	Zw. Harc. Polsk.
dh. Malec	1929	Zw. Harc. Polsk.
dh. Ziutek	1928	Zw. Harc. Polsk.
dh. Victor	1928	Zw. Harc. Polsk.
dh. Brzoza	1927	Zw. Harc. Polsk.
dh. Księżyc	1927	Zw. Harc. Polsk.
dhna Wojtek	1929	Zw. Harc. Polsk.
dhna Sokolica	1928	Zw. Harc. Polsk.
dh. Zdzisław Grajewski	1906	Zw. Harc. Polsk.
dh. Marek Marusza	1907	Zw. Harc. Polsk.

Krzyż Walecznych po raz drugi:

śp. por. Jacek Gniewosz 1916 Zw. Harc. Polsk.

Za okazaną wyjątkową pracę i poświęcenie w okresie konspiracji w czasie walk powstańczych nadaję: Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami:

ppor. rez. Jurwiś 1917 Kom. Okr. W-VI

ppor. Gozdał 1921 Kom. Okr. W-VI

dh. Wojtek ppor. 1918 Zw. Harc. Polsk.

dh. Granica 1906 Zw. Harc. Polsk.

dh. Papa kpr. z cenz. 1892 Zw. Harc. Polsk.

Baczność! Podpisano — Komendant Warszawskiego Okręgu AK.

(—) MONTER

W
niemieckich
obozach
przymusowej
pracy

Podczas
rejestracji w
obozie w Essen,
gdy robiono nam
zdjęcia, starałem
się uśmiechać,
żeby Niemcy nie
myśleli, że już
całkiem nas
zgnębili.

Ten znak nosili
na ubraniu
wszyscy
Polacy,
przymusowi
robotnicy
w Niemczech.

Überruhr – cmentarz

W czasie
bombardowania
w Zagłębiu
Ruhry poległo
wielu jeńców
Polaków.

Essen

W gospodarstwie u Wesslinga było nam,
uciekinierom z obozu, jak w raju. Teraz
przebiega tędy trasa szybkiego ruchu.

Warszawo ma, kiedy znów cię zobaczę...

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Ministerstwo Administracji
Państwowy Urząd Repatriacyjny
Punkt Przyjęcia
Szczecin

Wzór Nr. 3
dla repatriantów
w wieku od lat
2/8 7

Zaświadczenie № 61205

Zaświadczam niniejszym, że ob. Jaron Jadewsz
(nazwisko, imię, imię ojca)
Jadewsz (rok i miesiąc urodzenia) 14.6.1928
Lwów
przybył do Polski z terytorium Łódź-Krup
i dnia 14. VII. 45 r. 1945 r. zarejestrował się na Punkcie
Przyjęcia w Szczecin punkcie Etapu w ...
Obecnie udaje się do Warszawy
(dokładny adres)

Na podstawie zarządzenia Rady Ministrów z dnia 13. IV. 45 r.
ob. Jaron Jadewsz ma pierwszeństwo i prawo
jednorazowego bezpłatnego przejazdu wszelkimi środkami lokomocji do
Warszawy

Władze Państwowe i Samorządowe są proszone o udzielenie jaknajdalej
idącej pomocy okazicielowi niniejszego.

U W A G A:
1. Okaziciel niniejszego zaświadczenia obowiązany jest
zameldować się Milicji Obywatelskiej w terminie
do 14 dni od daty wystawienia zaświadczenia
i do 3 dni po przybyciu na miejsce zamieszkania.
2. Po upływie terminu ważności, zaświadczenie winno
być wymienione w miejscu stałego pobytu – na
dowód tożsamości.

Kierownik Punktu Przyjęcia
Szczecin

Ważne do dnia 9. VII. 45 r.

250 000 - VI. 45. - Druk. Min. Bosp. Publ. w Łodzi

Na własną rękę wracaliśmy do Polski.

Zaświadczenie otrzymane w Państwowym
Urzędzie Repatriacyjnym w Szczecinie
upoważniało do bezpłatnego przejazdu koleją.

Muzeum Kolejnictwa

Ze wzruszeniem patrzyliśmy na to miasto, zrujnowane jeszcze bardziej niż wtedy, gdy musieliśmy je opuścić.

Tereska:

*- Mamusiu, Tadeusz
wraca.*

Było to 31 lipca 1945 r.

DWIE MIŁOŚCI

LWÓW

To bohaterskie i wierne Polsce miasto zostało odznaczone przez Naczelnego Wodza, Marszałka Józefa Piłsudskiego Orderem Virtuti Militari 22 listopada 1920 r. (SEMPER FIDELIS = ZAWSZE WIERNE)

WARSZAWA

Odznaczenia Warszawy Orderem Virtuti Militari dokonał 9 listopada 1939 r. Premier i Naczelnny Wódz, gen. Władysław Sikorski w uznaniu bohaterskiego i wytrwałego męstwa ludności stolicy w walce z najeźdźcą niemieckim.
(SEMPER INVICTA = ZAWSZE NIEZWYCIĘŻONA)

Ja jestem taki, któremu
dom rodzinny zabrali
Ruscy, a dostałem „w
kuchnię” od Niemców.
Kieruję się w życiu
angielską zasadą:

*Przebaczyć, ale nigdy nie
zapomnieć.*